

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije o drugem strateškem pregledu energetske politike – Akcijski načrt EU za varnost preskrbe in solidarnost pri preskrbi z energijo

COM(2008) 781 konč.

(2009/C 228/16)

Evropska komisija je 13. novembra 2008 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

„Sporočilo Komisije o drugem strateškem pregledu energetske politike – Akcijski načrt EU za varnost preskrbe in solidarnost pri preskrbi z energijo“

Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 12. marca 2009. Poročevalka je bila ga. SIRKEINEN.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 452. plenarnem zasedanju 24. in 25. marca 2009 (seja z dne 25. marca) s 130 glasovi za, 3 glasovi proti in 2 vzdržanima glasovoma.

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO pozdravlja sporočilo Komisije, zlasti zaradi poudarka na varni preskrbi z energijo, ki je bil še kako potreben, in ugotavlja, da:

— so nedavne krize pri preskrbi s plinom odločno opozorile na potrebo po skupnem pristopu držav članic na področju energetske politike, tako notranje kot zunanje;

— je neuspešno obravnavanje tretjega zakonodajnega paketa za energetske trg v nasprotju z vsemi tremi cilji energetske politike – varnostjo preskrbe, konkurenčnostjo in trajnostjo;

— Komisija posveča premalo pozornosti izzivom, ki so povezani z nafto in prometom;

— je Komisija v tem okviru spregledala socialne vidike energetske politik;

— v sporočilu ni zaznati nujne potrebe po ukrepanju;

— je priprava sporočila o odpravljanju ovir za obnovljivo energijo v EU, ki bi obnovljive vire energije obravnavalo kot sestavni del celotnega energetskega sistema, nujna;

— je namen Komisije, da predstavi politično agendo za leto 2030 in vizijo za leto 2050, bistvenega pomena, saj je za izrazite tehnološke in sistemske preskoke potreben čas; ter

— so bile v dopolnitvi jedrskega usmeritvenega programa ustrezno upoštevane pripombe EESO glede tega vprašanja.

1.2 Odbor priporoča naslednje:

— učinkovito in nemudoma je treba zagotoviti uporabo vseh EU instrumentov, ki lahko zmanjšajo tveganja za varnost preskrbe z energijo;

— po odločitvah o najnovejših zakonodajnih predlogih mora biti poudarek na izvajanju; izogniti se je treba novim zakonodajnim predlogom, da bi ohranili kar se da stabilen in predvidljiv zakonodajni okvir;

— prva prednostna naloga izmed petih področij akcijskega načrta mora biti varčevanje z energijo, katerega glavno orodje je energetska učinkovitost, saj ima velik potencial za stroškovno učinkovito ukrepanje;

— Komisija mora določiti, kateri od velikega števila predvidenih ukrepov bodo prednostni;

— probleme izoliranih energetskega trgov je treba obravnavati izrazito prednostno in dokončati vseevropsko energetske omrežje;

- poleg naložb v infrastrukturo si več pozornosti zaslužijo tudi velike potrebe po naložbah v proizvodnjo električne energije in v temeljne raziskave, predvidene do leta 2050;
- EU mora v zunanjih odnosih razviti odgovoren in trajnosten globalen pristop na področju energetike vzporedno s politikami na področju varnosti preskrbe Evrope z energijo;
- potrebna je vrsta ukrepov za večje varčevanje z energijo, vendar se je treba izogniti pretiranemu urejanju s predpisi na ravni EU;
- EU mora prevzeti vodilni položaj na področju tehnologij za energetske učinkovitost;
- Komisija naj, kadar je to mogoče, preuči izvedljivost posameznih ciljev za različna področja porabe energije, kar je dejansko ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti predvsem storitev in proizvodov z razsežnostjo notranjega trga;
- glede na velike potrebe po naložbah v proizvodnjo električne energije je treba nemudoma sprejeti odločitve o prihodnosti jedrske energije; ter
- vizija za leto 2050 mora vključevati globalne razmere, ki zahtevajo okvirne pogoje za ambicije EU.

2. Uvod

2.1 Cilji energetske politike EU so trajnost, konkurenčnost in varnost preskrbe. Varnost preskrbe donedavno ni bila v središču pozornosti, kar se je zaradi posledic spora glede tranzita plina med Ukrajino in Rusijo izkazalo za slabo, povzročilo pa je tudi veliko upočasnitev gospodarstva in zelo spremenljive cene energije. Odvisnost od zunanje preskrbe z energijo sama po sebi ni problematična, pač pa tveganje za težave pri preskrbi povečujeta vse pogostejša odvisnost od dobaviteljev, ki ne upoštevajo enakih pravil kot Evropa, ter še vedno naraščajoča potreba po plinu.

2.2 Glavna zakonodajna predloga EU v preteklih dveh letih sta bila tretji paket o trgu z električno energijo in plinom ter energetske in podnebni paket. Soglasje o slednjem je bilo doseženo po rekordno hitrem prvem branju decembra 2008, veliko podrobnosti pa je bilo prepuščeno obravnavi v okviru komito-

logije. V skoraj dveh letih paket o trgu še vedno ni bil uspešno obravnavan, kar je v očitnem neskladju s potrebo po dobrem delovanju notranjega trga za doseg vseh treh ciljev energetske politike.

2.3 Različni cilji na področju energetske politike so soodvisni in politike za njihovo uresničevanje se v veliki meri krepijo vzajemno. Vendar ne v vseh vidikih. Cilj varne preskrbe mora biti na prvem mestu. Ljudje in podjetja morajo v vseh okoliščinah imeti varno preskrbo z energijo, saj so posledice prekinitev dobave ali pomanjkanja energije hude.

3. Vsebina dokumenta Komisije

3.1 Drugi strateški pregled energetske politike je Komisija objavila novembra 2008. V odgovor na poziv Evropskega sveta z zasedanja 15. in 16. oktobra 2008 k okrepitvi dela na področju varnosti preskrbe z energijo Komisija predlaga **Akcijski načrt za varnost preskrbe in solidarnost pri preskrbi z energijo** v petih točkah, osredotočenih na:

- infrastrukturne potrebe in povečanje raznolikosti oskrbe z energijo;
- zunanje odnose na področju energije;
- zaloge nafte in plina ter mehanizme za krizno odzivanje;
- energetske učinkovitost;
- kar najboljšo izkoriščanje domačih energetskih virov EU.

3.2 Dopolnitev jedrskega usmeritvenega programa iz leta 2007 je sestavni del drugega strateškega pregleda energetske politike. Osredotoča se na preskrbo, potrebe po naložbah in pogoje za uresničitev naložb.

3.3 Komisija je skupaj z drugim strateškim pregledom energetske politike predstavila tudi:

- paket energetske učinkovitosti 2008;
- predlagano spremembo Direktive o zalogah nafte; ter

— spremenjeni predlog Direktive o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost.

3.4 V dokumentu drugega strateškega pregleda energetske politike je Komisija izrazila namero, da bo:

— leta 2010 predlagala spremembo direktive o zanesljivosti oskrbe s plinom;

— predlagala spodbujanje do okolja prijaznega razvoja domačih virov fosilnih goriv v EU;

— predlagala sporočilo o odpravi ovir za obnovljivo energijo v EU; ter

— predlagala pobudo za financiranje trajnostne energije v obliki skupnega projekta Komisije in Evropske investicijske banke.

3.5 Nazadnje bo Komisija predlagala obnovitev energetske politike za Evropo v letu 2010 ter tako začrtala program politike za leto 2030, vizijo in nov akcijski načrt za leto 2050.

4. Splošne ugotovitve

4.1 EESO pozdravlja sporočilo Komisije, zlasti zato, ker daje poudarek – ki je bi zelo potreben – varnosti preskrbe z energijo in si prizadeva za celovit pristop do pravočasnega spoprijemanja z izzivi energetske politike. EU ima instrumente, ki lahko omilijo tveganja za varnost preskrbe z energijo. Komisija jih je opredelila in zdaj jih je treba začeti učinkovito uporabljati.

4.2 Ukrepanje EU na področju varnosti preskrbe z energijo pa ne bi smelo pomeniti več zakonodajnih predlogov. Po sprejetju sedanjih paketov bi moral biti poudarek na izvajanju. Zakonodajni okvir mora ohraniti stabilnost, da bi imeli čim bolj predvidljiv okvir za potrebne ukrepe.

4.3 Države članice so ponovno izrazile potrebo po skupnem pristopu k energetske politiki. Večkrat je bilo slišati poziv k

enotnemu nastopanju, k temu je pozval tudi EESO. Toda vse dokler bodo nekatere, zlasti večje države članice, skrbele zgolj za uresničevanje lastnih interesov, bo evropski energetski sektor ostajal šibak, občutljivejši in manj učinkovit, kot bi lahko bil.

4.4 EESO se strinja s petimi področji akcijskega načrta, vendar bi prednost dal energetske učinkovitosti ali pa dejansko varčevanju z energijo, saj bi moral biti cilj zmanjšati porabo energije, kar se da predvsem doseči z energetske učinkovitostjo. Celo najboljši rezultati na tem področju ne morejo nadomestiti potrebe po nujnem ukrepanju na drugih področjih. Toda potencial stroškovno učinkovitih ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti je velik, treba bi ga bilo izkoristiti in se tako izogniti drugim, dražjim ukrepom. Najpomembnejši primer je velik potencial za energetske učinkovitost stavb.

4.5 EESO je pričakoval, da bo Komisija več pozornosti namenila težavam v zvezi s nafto in prometom. Nafta zagotavlja 36 % energije EU, zlasti za prevoz, in ker cestni promet narašča, naraščajo tudi emisije CO₂. Pričakuje se tudi, da bodo cene nafte zelo spremenljive, in opazen je trend znatnega višanja cen. EESO je januarja na zaprosilo Evropskega parlamenta ⁽¹⁾ predstavil mnenje o soočanju z izzivi, povezanimi z nafto.

4.6 V dokumentu Komisije so spregledani tudi socialni vidiki energetske politike, ki zajemajo tako izgubo delovnih mest, ustvarjanje novih v gospodarstvu, ki je bolj prijazno do okolja, izobraževanje in usposabljanje, kot tudi pomanjkanje energije. Odbor ugotavlja, da energije ne bi smeli obravnavati enako kot drugo blago, saj mora preskrba z njo, ki je storitev splošnega pomena, upoštevati načeli splošnega dostopa in sprejemljive cene.

4.7 EESO pogrša to, da Komisija ni izrazila nujne potrebe po ukrepanju, ki ga zahtevajo pretekle in sedanje težave z varnostjo preskrbe z energijo. V sporočilu je predstavljenih mnogo (več kot 45) predvidenih ukrepov Komisije, zlasti sporočil. Zdi se nujno, da se določi kateri bodo prednostni, da ne bi izgubili zagona.

⁽¹⁾ Glej mnenje EESO 46/2009 dne 14.1.2009 o izzivih oskrbe z nafto, poročevalec: g. Osborn

4.8 EESO pozdravlja tudi namero o predstavitvi programa politike za leto 2030 in vizije za leto 2050, ki ju bo Komisija podprla z novim akcijskim načrtom. Odbor se je na takšno vizijo že skliceval v svojem mnenju o optimalni kombinaciji energijskih virov iz leta 2006⁽¹⁾. Za velike preskoke v tehnologiji, tako kot tudi za resnične preskoke v energetskih sistemih, je zaradi dolgoročnih naložb v infrastrukturo potreben čas. Zato je vizija prihodnosti zunaj današnjega omejenega potenciala prilagoditev tehnologije in infrastrukture nujna.

5. Posebne ugotovitve

5.1 Spodbujanje infrastrukture, ki je ključna za energetske potrebe EU

5.1.1 EESO podpira Komisijo pri dejavnem ukrepanju na tem področju, zlasti zaradi strahu pred nenehno odvisnostjo od zunanjih energijskih virov. EESO želi podati naslednje ugotovitve:

5.1.2 Šest prednostnih nalog, ki jih je predstavila Komisija, je zelo pomembnih in učinkovito izvajanje je mogoče doseči zgolj z določitvijo prednostnih nalog. Komisija je do konca januarja 2009 na podlagi teh prednostnih nalog predstavila posamezne projekte, da bi prejela finančna sredstva v okviru sanacijskega načrta EU. Brez preglednih informacij o teh prednostnih projektih, vključno z informacijami o načrtovanem financiranju iz zasebnih in javnih virov, je težko sprejeti stališče glede njih in drugih projektov z največjim potencialom.

5.1.3 Obžalovanja vredno je, da se v zvezi z razmerami izoliranih energijskih trgov baltskih držav ni prej ukrepalo. Zdaj je treba nemudoma storiti. Hkrati je treba najti rešitve za energetske potrebe majhnih izoliranih držav članic prek projektov povezave z evropsko celino.

5.1.4 Glede plinskih koridorjev je EESO v nedavno sprejetem mnenju o zunanji razsežnosti energetske politike navedel, da bi bilo za zadostitev prihodnjih potreb transporta plina potrebnih več projektov. V političnem smislu projektov ne bi smeli obravnavati kot konkurenčne. Zdaj je treba nemudoma ukrepati, da zagotovimo oskrbo s plinom, zato pa je potrebno usklajeno ukrepanje držav članic in Komisije.

5.1.5 Zamisel o mehanizmu nakupov v paketu potrebuje dodatno pojasnitev. Pojavlja se tudi vprašanje, zakaj bi se osredotočili zgolj na kaspjsko regijo.

5.1.6 Vprašanj varnosti preskrbe se ne da rešiti zgolj z infrastrukturo za transport energije. V proizvodnjo električne energije je treba vložiti skoraj 1 000 milijard EUR. To je Komisija deloma obravnavala v razdelku o domačih virih energije EU, vendar bi bilo treba pozornost nameniti tudi potrebam po naložbah in financiranju teh virov.

5.1.7 Bistveno vprašanje v zvezi z naložbami je vloga različnih akterjev: EU, njenih finančnih institucij, držav članic in podjetij. Podjetja so tista, ki vlagajo, in to počnejo, kadar so izpolnjeni določeni pogoji. Tudi v primeru napak na nemirnem energetskem trgu so podjetja sposobna najbolje oceniti trg in se spoprijeti s tveganji. Javni sektor in politiki lahko sprejmejo ukrepe za ustvarjanje pravih okvirnih pogojev in v okviru določenih omejitev predložijo pobude in zagotovijo politično podporo. Zato EESO močno podpira namero Komisije o tesnejšem in učinkovitejšem sodelovanju z zasebnim sektorjem in finančnimi institucijami.

5.2 Večji poudarek na energiji v mednarodnih odnosih EU

5.2.1 EESO je januarja 2009 predstavil mnenje o zunanji razsežnosti energetske politike. Pripombe, sklepi in priporočila tega mnenja so še vedno pomembni in v skladu s predlogi in sporočilom Komisije. Odbor več pomena pripisuje zlasti dvema točkama: potrebi po sprejetju ukrepov, na podlagi katerih bi države dobaviteljice na energetskem trgu uporabljale enake pogoje kot EU: na primer za dostop do infrastrukture, zaščito naložb itd. ter zlasti temu, da države članice podporo pri pogajanjih o gospodarskih pogodbah pogojujejo s splošno dogovorjenim okvirom takšnih pogojev.

5.2.2 EESO je predstavil tudi pristop na področju zunanjih energijskih odnosov, ki ga sestavljata dva stebra. Prvi je varnost evropske preskrbe z energijo, drugi pa odgovoren in trajnosten globalen pristop na področju energetike. Vidike slednjega, torej evropske globalne odgovornosti, je Komisija omenila zgolj na kratko. Tej odgovornosti je treba nameniti resno pozornost in je ne bodo mogli obravnavati zgolj voditelji EU v okviru mednarodnih pogajanj o podnebnju.

⁽¹⁾ Glej mnenje EESO o kombinaciji energijskih virov, poročevalka: ga. Sirkeinen, UL C 318 z dne 23.12.2006, stran 185.

5.3 Večje zaloge nafte in plina ter mehanizmi za krizno odzivanje

5.3.1 EESO se glede vprašanja varnosti preskrbe s plinom strinja s trenutnim mnenjem Komisije. Potrebi po nujnih ukrepih je treba in je mogoče zadostiti drugače kot z dragimi obveznimi zalogami plina. Nadomestni ukrepi zajemajo povečanje raznolikosti virov in dobavnih poti, utekočinjeni zemeljski plin, sodelovanje s sosednjimi državami, pogodbe o prekinljivi oskrbi in menjavo goriva.

5.4 Nov zagon na področju energetske učinkovitosti

5.4.1 EESO je predložil več mnenj o energetske učinkovitosti, vključno s podrobno razpravo o praktičnih ukrepih. Odbor se strinja s pristopom Komisije, vendar želi dodati nekaj pripomb.

5.4.2 Izbira ukrepov za bolj učinkovito uporabo in proizvodnjo energije je velika, skoraj neomejena. Komisija je predložila vrsto pravnih ukrepov, na primer za stavbe, energijsko označevanje, okoljsko primerno zasnovane izdelke itd. Zdi se, da je veliko ukrepov še v pripravi. EESO zato poziva Komisijo, da nameni posebno pozornost preprečevanju čezmerne regulacije in omogočanju čim boljšega izkoriščanja inovacijskega potenciala. Politični ukrepi – urejanje s predpisi, javna podpora itd. – za večje varčevanje z energijo so potrebni, a morajo biti za vsako posamezno ciljno področje pozorno načrtovani na stroškovno najbolj učinkovit način, ki čim manj izkrivlja trg. Ukrepi EU bi morali zajemati zgolj proizvode in storitve z razsežnostjo notranjega trga. EESO želi, da bi bil večji poudarek namenjen možnostim prostovoljnega ukrepanja in samoregulacije ter koregulacije, vključno s standardizacijo.

5.4.3 Evropa ima vlogo pionirja na področju energetske učinkovitosti. Mora pa jo imeti tudi na področju energetske učinkovitih tehnologij. Prednosti tega pionirskega položaja je treba v celoti izkoristiti. Ukrepi za podporo temu zajemajo financiranje raziskav in razvoja, podporo inovacijam in financiranju tveganj, ustrezno standardizacijo, odprte trge v Evropi in po svetu, učinkovit mednarodni sporazum o podnebnju ter mednarodno sodelovanje na področju energetske učinkovitosti.

5.4.4 Čeprav EESO močno podpira cilj 20-odstotnega izboljšanja energetske učinkovitosti, pa okleva glede tega, da bi bil to splošen zavezujoč cilj. Energetska učinkovitost zajema vsa področja človekovih in gospodarskih dejavnosti, ukrepi za njeno izboljšanje pa so skoraj neomejeni. Kako bi bilo na primer v teh okoliščinah mogoče vzpostaviti pravično delitev prizadevanj? Namesto tega Odbor Komisiji priporoča, naj, kadar je to mogoče, preuči izvedljivost posameznih ciljev za različna

področja porabe energije, kar bi bil dejansko ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti predvsem storitev in proizvodov z razsežnostjo notranjega trga.

5.5 Boljše izkoriščanje rezerv domače energije EU

5.5.1 EESO se v splošnem strinja s sporočili Komisije o uporabi domačih energetskih virov EU. Stvaren pogled na razvoj povpraševanja po energiji ter na potencial, omejitve in pogoje za razvoj in uporabo različnih virov energije je pomemben.

5.5.2 EESO zlasti pozdravlja namero Komisije, da predloži sporočilo o odpravi ovir za obnovljivo energijo v EU, in Komisijo poziva k takojšnjem ukrepanju v zvezi s tem. Pomembno vprašanje naraščajoče uporabe obnovljivih virov energije, ki bodo v prihodnosti postali najpomembnejši in okolju najprijaznejši domači viri energije, bi bilo treba že prej analizirati in obravnavati kot sestavni del celotnega energetskega sistema. Kakor navaja Komisija, so pri tem pomembna vprašanja omejitve v omrežju, vendar tudi vprašanje električne energije za podpora. V okviru študije je treba obravnavati tudi vprašanje, ali bi vzpostavljanje morebitne „podporne energije“ lahko zaradi emisij ali varnosti preskrbe v določenih okoliščinah izničilo prizadevanja za obnovljive vire energije. Drugo vprašanje so težave pri načrtovanju in pri izdajanju dovoljenj.

5.5.3 Odbor podpira tudi stališče, da je treba obvezne standarde za emisije CO₂ za elektrarne obravnavati šele na podlagi ocene rezultatov industrijskih predstavitev zajema in shranjevanja CO₂.

5.5.4 Glede jedrske energije EESO že dolgo časa meni, da morajo biti za doseganje ciljev na področju energetske politike na voljo vse možnosti za proizvodnjo električne energije. Glede na potrebo po velikih naložbah v sektorju proizvodnje električne energije v bližnji prihodnosti je treba nemudoma sprejeti odločitve o prihodnosti jedrske energije v tistih državah članicah, ki so se že ali pa se bodo odločile za jedrsko energijo. V skladu s predvidevanji Komisije naj bi se zmogljivost proizvodnje jedrske energije v EU do leta 2020 zmanjšala za četrtno, če pa je ne bo nadomestila nova generacija jedrskih elektrarn, jo bodo deloma nadomestile elektrarne na plin ali premog, kar bo še povečalo težave z emisijami in varnostjo preskrbe. Področje jedrske varnosti je treba nenehno pozorno spremljati in v to vključiti javne oblasti; treba je sprejeti odločitve o ravnanju z jedrskimi odpadki. EESO pripravlja ločeno mnenje o spremenjenem predlogu direktive o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost.

5.5.5 EESO je naklonjen nameri Komisije, da predloži dokumente o potrebah glede zmogljivosti proizvodnje energije, tako za rafiniranje nafte kot za električno energijo. Treba pa se je zavedati, da EU ne more odločati o naložbah v energetska zmogljivost, ne more pripraviti niti priporočil, saj ne more prevzeti odgovornosti za morebitna tveganja. Zbiranje in analiza potrebnih informacij, vključno z modeliranjem, lahko zelo koristijo, priporočeno pa je tudi sodelovanje z Mednarodno agencijo za energijo v zvezi s tem.

5.6 Na poti k viziji za leto 2050

5.6.1 EESO podpira namero Komisije, da v letu 2010 predlaga novo energetska politiko za Evropo skupaj s programom politike za leto 2030 in vizijo za leto 2050. Podpira tudi zamisel, da se to pripravi na podlagi obširnega posvetovanja o možnih dolgoročnih ciljih.

5.6.2 EESO kot prvo meni, da so področja, ki jih je predstavila Komisija: dekarbonizacija električne energije, odvisnost od nafte v prometu, stavbe, elektroenergetska omrežja in visoka učinkovitost, globalni sistem z nizkim deležem ogljika, resnično osrednji dolgoročni izzivi. Za uspešno spoprijemanje s temi izzivi je treba upoštevati vse tehnološke možnosti, vključno s fuzijo in vodikom.

5.6.3 V vizijo je treba vključiti globalne razmere in razvoj, ki zahtevajo okvirne pogoje za ambicije EU. Hitro naraščajoče povpraševanje po energiji v državah v razvoju, podnebne spremembe ter ukrepi za ublažitev in prilagoditev nanje, za katere upamo, da bodo sprejeti na mednarodni ravni, razpoložljivost fosilnih virov itd. na različne načine vplivajo na naše razmere in odločitve. Ustrezen primer so spreminjajoče se bojzani glede nafte: včerajšnji pretresi zaradi rekordno visokih cen, današnji strah pred nezadostno proizvodnjo, ki so jo povzročile nizke cene.

V Bruslju, 25. marca 2009

5.7 Dopolnitev jedrskega usmeritvenega program

5.7.1 EESO z zadovoljstvom ugotavlja, da je Komisija ustrezno upoštevala pripombe, ki jih je predložil v mnenju o usmeritvenem jedrskem programu leta 2007 ⁽¹⁾ ter v raziskovalnem mnenju o naložbah v jedrsko energijo ⁽²⁾. Izhodišče je pomembna vloga EU pri nadaljnjem razvoju najbolj naprednega okvira za jedrsko energijo v skladu z najstrožjimi standardi na področju varnosti, zaščite in neširjenja jedrskega orožja. Vprašanja glede ravnanja z radioaktivnimi odpadki, zagotovljenih dolgoročnih sredstev za razgradnjo, grožnje terorizma in potrebe po usklajenem programu odgovornosti so obravnavana v skladu s stališči EESO. EESO poudarja, da bi vse stroške, povezane s temi vprašanji, morali nositi upravljavci jedrskih elektrarn.

5.7.2 EESO ponovno potrjuje pomembno vlogo jedrske energije v prihodnji kombinaciji energetskega virov v Evropi pri blažitvi podnebnih sprememb in zagotavljanju preskrbe z električno energijo. Strinja se tudi s potrebo in predlogi za uspešno odzivanje na skrbi javnosti. EESO podpira priporočila o skupnih standardih za varnost reaktorjev in razmišljanje o tem, da naj bi novogradnje upoštevale zgolj standarde varnosti in zaščite 3. generacije. Nekateri ukrepi za pospešitev financiranja novih gradenj so upravičeni, zlasti v sedanjih gospodarskih razmerah, vendar se za to ne smejo uporabljati državne subvencije ali proračunska sredstva EU. Čeprav so nekatere države članice nakazale, da bodo bolj odprte za izgradnjo novih jedrskih elektrarn, so izgradnja, financiranje in obratovanje teh elektrarn, kakor tudi ravnanje z jedrskimi odpadki, v rokah zasebnih podjetij. Naloga držav je zgolj zagotovitev okvira. Informacije o načrtovanih novih jedrskih elektrarnah, vključno s predvidenimi stroški, je treba čim prej odkrito in celovito predstaviti, da bi omogočili javno razpravo in udeležbo državljanov.

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Mario SEPI

⁽¹⁾ Glej mnenje EESO o *usmeritvenem jedrskem programu*, poročevalka: ga. Sirkeinen, UL C 256 z dne 27.10.2007, stran 51.

⁽²⁾ Glej mnenje EESO 1912/2008 dne 4.12.2008 o *prihodnjih naložbah v jedrsko industrijo in njihovi vlogi v energetske politiki EU*, poročevalec: g. Iozia.